

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
Кафедра теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

" 31 " *серпня* 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Квazіспонтанне діалогічне мовлення

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад
включно), перша - англійська

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
<p>Загальна кількість: кредитів – 3/3</p> <p>годин – 90/90</p> <p>змістових модулів – 1/1</p>	<p>Галузь знань 03 Гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність - 035 – філологія</p> <p>Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська</p> <p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
		-	-
		<i>Практичні</i>	
		36 год.	14 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	76 год.
		Форма підсумкового контролю	
		залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є вдосконалення загальної лінгвістичної та комунікативної підготовки студентів щодо визначення понять «спонтанне – квазіспонтанне мовлення», а також основних характеристик і типів діалогічного мовлення.

Основними завданнями курсу є поінформувати здобувачів про основні особливості квазіспонтанного діалогічного мовлення; сформулювати в студентів світогляд щодо основних теорій комунікації, її засобів та типів, а також представити феномен комунікаційного впливу як комунікативного процесу з його видами та факторами.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів **компетентностей**:

Інтегральна компетенція: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та методики навчання іноземних мов у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

а) **загальних (соціально-особистісних) (ЗК):**

ЗК 05. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

б) **спеціальних (СК):**

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови.

СК09. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів англійською мовою, державною та іноземними мовами.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПР 06. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПР 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів англійською, французькою /німецькою/іспанською та українською мовами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- специфіку розмовного мовлення та його основні функції,
- тлумачення терміну «спонтанний дискурс»,
- фонетичні риси звукового спонтанного мовлення,
- особливості та функціональну своєрідність дискурсу,
- визначення та основні характеристики діалогічного мовлення,
- особливості мовленнєвого спілкування в різних соціальних групах,
- поняття «мовленнєвий портрет».

вміти:

- ідентифікувати відхилення від фонетичної норми при спонтанному мовленні,
- розмежовувати поняття «діалогічне мовлення» та «розмовне мовлення»,
- визначати ситуативну обумовленість діалогічного мовлення,
- розпізнавати соціальні ролі партнерів за діалогом,
- визначати мовленнєву взаємодію в діалогічному мовленні.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фактор «спонтанності» в діалогічній комунікації

Тема 1. Специфіка розмовного мовлення. Його основні функції.

Тема 2. Фактор «спонтанності». Поняття «спонтанний» дискурс. Аспекти мовленнєво-поведінкового прояву спонтанності.

Тема 3. Фонетична специфіка звукового спонтанного мовлення. Відхилення від фонетичної норми при спонтанному мовленні.

Тема 4. Дискурс та спонтанне мовлення. Особливості та функціональна своєрідність.

Тема 5. Діалогічне мовлення. Визначення, основні характеристики.

Тема 6. Співвідношення «діалогічне мовлення» – «розмовне мовлення» та їх фонетична специфіка.

Тема 7. Особливості мовленнєвого спілкування в різних соціальних групах. Поняття «мовленнєвий портрет».

Тема 8. Ситуативна обумовленість діалогічного мовлення. Соціальні ролі партнерів за діалогом.

Тема 9. Мовленнєва взаємодія в діалогічному мовленні. Основні фактори спілкування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин										
	Очна форма					Заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Змістовий модуль 1. Фактор «спонтанності» в діалогічній комунікації											
Тема 1. Специфіка розмовного мовлення. Його основні функції.	10	-	4	-	6	12	-	2	-	10	
Тема 2. Фактор «спонтанності». Поняття «спонтанний» дискурс. Аспекти мовленнєво-поведінкового прояву спонтанності.	10	-	4	-	6	12	-	2	-	10	
Тема 3. Фонетична специфіка звукового спонтанного мовлення. Відхилення від фонетичної норми при спонтанному мовленні.	10	-	4	-	6	12	-	2	-	10	
Тема 4. Дискурс та спонтанне мовлення. Особливості та функціональна своєрідність.	10	-	4	-	6	18	-	2	-	8	
Тема 5. Діалогічне мовлення. Визначення, основні характеристики.	10	-	4	-	6		-		-	8	
Тема 6. Співвідношення «діалогічне мовлення» – «розмовне мовлення» та їх фонетична специфіка.	10	-	4	-	6	18	-	2	-	8	
Тема 7. Особливості мовленнєвого спілкування в різних соціальних групах. Поняття «мовленнєвий портрет».	10	-	4	-	6		-		-	8	

Тема 8. Ситуативна обумовленість діалогічного мовлення. Соціальні ролі партнерів за діалогом.	10	-	4	-	6	16	-	2	-	8
Тема 9. Мовленнєва взаємодія в діалогічному мовленні. Основні фактори спілкування.	8	-	2	-	6		-		-	6
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-	2	-	2	-	-
Разом змістовим модулем 1	90	-	36	-	54	90	-	14	-	76
Усього годин	90	-	36	-	54	90	-	14	-	76

5. Теми семінарських завдань
Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
1	Тема 1. Специфіка розмовного мовлення. Його основні функції.	4	2
2	Тема 2. Фактор «спонтанності». Поняття «спонтанний» дискурс. Аспекти мовоповедінкового прояву спонтанності.	4	2
3	Тема 3. Фонетична специфіка звукового спонтанного мовлення. Відхилення від фонетичної норми при спонтанному мовленні.	4	2
4	Тема 4. Дискурс та спонтанне мовлення. Особливості та функціональна своєрідність.	4	4
5	Тема 5. Діалогічне мовлення. Визначення, основні характеристики.	4	
6	Тема 6. Співвідношення «діалогічне мовлення» – «розмовне мовлення» та їх фонетична специфіка.	4	2
7	Тема 7. Особливості мовленнєвого спілкування в різних соціальних групах. Поняття «мовленнєвий портрет».	4	
8	Тема 8. Ситуативна обумовленість діалогічного мовлення. Соціальні ролі партнерів за діалогом.	4	

9	Тема 9. Мовленнєва взаємодія в діалогічному мовленні. Основні фактори спілкування.	4	2
Разом:		36	14

7. Теми лабораторних занять
Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
1	Тема 1. Реферат на тему: «Специфіка звукового спонтанного мовлення». План реферату: 1) основні властивості усного спонтанного мовлення; 2) основні функції розмовного мовлення; 3) функції просодичних параметрів в розмовному мовленні.	6	10
2	Тема 2. Реферат на тему: «Види та фактори спонтанного мовлення». План реферату: 1) фактори спонтанності в усному мовленні; 2) розмежування понять «спонтанне мовлення» – «непідготовлене мовлення; 3) передумови спонтанності.	6	10
3	Тема 3. Доповідь на тему: «Фонетична специфіка спонтанного мовлення». План доповіді: 1) визначення поняття спонтанності; 2) види спонтанного мовлення; 3) градуальність прояву спонтанності в мовленні.	6	10
4	Тема 4. Доповідь на тему: «Дискурс та спонтанне мовлення». План доповіді: 1) поняття «дискурс»; 2) семантичні параметри дискурсу; 3) розмежування поняття «текст» і «дискурс».	6	8
5	Тема 5. Реферат на тему: «Діалогічне мовлення. Основні характеристики». План доповіді: 1) визначення діалогічного мовлення; 2) різні погляди на поняття «діалогічне мовлення»; 3) типи діалогів; 4) роль екстралінгвістичних факторів в діалогічному мовленні.	6	8
6	Тема 6. Доповідь на тему: «Співвідношення понять «діалогічне мовлення» – «монологічне мовлення». План доповіді: 1) визначення діалогічного мовлення; 2) визначення монологічного мовлення.	6	8

7	Тема 7. Доповідь на тему: «Особливості мовленнєвого спілкування в різних соціальних групах». План доповіді: 1) співвідношення соціальних ролей партнерів за діалогом; 2) характер співвідношення соціальних ролей; 3) специфічні просодичні параметри, що впливають на мовленнєвий портрет мовця.	6	8
8	Тема 8. Реферат на тему: «Ситуативна обумовленість діалогічного мовлення». План реферату: 1) визначення поняття «ситуація»; 2) параметри діалогічної комунікативної ситуації; 3) елементи мовленнєвої ситуації; 4) аналіз компонентів ситуації спілкування.	6	8
9	Тема 9. Доповідь на тему: «Мовленнєва взаємодія в діалогічному мовленні». Міні-план доповіді: 1) визначення діалогічного мовлення; 2) моделі комунікативної поведінки мовців; 3) риси, які характеризують висловлювання к комунікативну одиницю.	6	6
Разом:		54	76

9. Методи навчання

Словесні: пояснення, бесіда, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація.

Практичні: написання рефератів, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

10. Форми контролю та методи оцінювання

Поточний контроль: усне опитування, оцінювання доповідей та рефератів. Підсумковий контроль: залік.

Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Зараховано	85 – 89 / B	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.

	75 – 84 / C	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
Зараховано	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.
	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не зараховано з можливістю повторного складання	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.

11. Питання для поточного контролю

1. Основні функції розмовного мовлення.
2. Роль просодичних параметрів в розмовному мовленні.
3. Фактори виникнення спонтанності в усному мовленні.
4. Аспекти мовоповедінкового прояву в спонтанному мовленні.
5. Диференційні ознаки спонтанного мовлення і неспонтанного мовлення.
6. Визначення поняття «спонтанне мовлення».
7. Види спонтанного мовлення.
8. Поняття «дискурс», «текст».
9. Параметри дискурсу.
10. Визначення поняття «діалогічне мовлення».
11. Українські науковці про діалогічне мовлення.
12. Погляди зарубіжних науковців на діалогічне мовлення.
13. Типи діалогів.
14. Роль екстралінгвальних факторів в діалогічному мовленні.
15. «Діалогічне мовлення» – «монологічне мовлення». Диференційні ознаки, визначення.
16. Співвідношення понять «дискурс» – «текст».
17. Визначення поняття «ситуація».
18. Параметри діалогічної комунікативної ситуації.
19. Співвідношення соціальних ролей партнерів за діалогом.
20. Мовленнєвий портрет мовця. Визначення. Роль просодичних параметрів.
21. Елементи мовленнєвої ситуації.
22. Компоненти ситуації спілкування.
23. Моделі комунікативної поведінки мовця.
24. Просодичні параметри спонтанного діалогічного мовлення.
25. Етапи планування та реалізації мовленнєвої програми в спонтанному мовленні.

26. Основні ознаки спонтанності в мовленні.
27. Співвідношення «усне мовлення» – «розмовне мовлення».
28. Ситуативні передумови спонтанності.
29. Психофізіологічні передумови спонтанності.
30. Визначення спонтанного діалогічного дискурсу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Очна та заочна форма навчання

<i>Поточний контроль</i>					<i>Загальна оцінка</i>
<i>Змістовий модуль № 1</i>					
T1	T2	T3	T4	T5	100
100	100	100	100	100	
T 6	T7	T8	T9		
100	100	100	100		

Загальна оцінка – це середнє арифметичне від суми балів за поточний контроль.

Здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання (див. Розділ 11. Питання для поточного контролю) і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

85-89	B	добре	Зараховано
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Квазіспонтанне діалогічне мовлення». Одеса : ОНУ, 2023. 15 с.
2. Силабус навчальної дисципліни «Квазіспонтанне діалогічне мовлення». Одеса : ОНУ, 2023. 4 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Ковалевська Т. І. Інтонаційні засоби актуалізації емоційного висловлювання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія: Сучасні тенденції розвитку мов. 2011. С. 140-143.
2. Колісник М. П. Стан досліджень територіальних діалектів англійської мови. *Взаємодія одиниць мови і мовлення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти*. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2013. С. 24-28.
3. Кравець Г. Б., Коблік В. В., Цинова М. В. Мелодійні та частотні особливості мовлення жителів Ланкаширу. *Записки з романо-германської філології*. № 2(43). 2019. С. 180 – 188.

4. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 844 с.
5. Стеріополо О. І. Система принципів і засобів організації фонетичного дослідження підготовленого і спонтанного мовлення. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія*. Т. 17. № 8. Київ, 2014. С. 176-186.
6. Crystal D. *English as a Global Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. 224 p.
7. Eckert P. Three waves of variation study: The emergence of meaning in the study of sociolinguistic variation. *Annual review of Anthropology*. 2012. Т. 41. P. 87-100.

Додаткова

1. Оробінська Р. В. Песонажне діалогічне мовлення: структурно-семантичний та комунікативно-функціональний аспекти (на матеріалі сучасних німецьких художніх фільмів). Автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ: НЛУ, 2015. 20 с. Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com/>
2. Соловей О. А. Психологічні особливості усного мовлення особистості в ситуації емоційної напруги. *Психологічні перспективи. Збірник наукових праць*. 2014. Вип. 23. С. 276-287. Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua.
3. Цар І. М. Дериваційні процеси у спонтанному мовленні молоді. *Записки з українського мовознавства*. 2017. Вип. 24. Т. 2. С. 76-85. Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua.